

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-433

13.6.2018

Frende Skadeforsikring AS

Motorvogn

Utforkjøring – fal. §§ 4-9 første ledd og § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede meldte i en telefonsamtale med selskapet om en utforkjøring som følge av reinsdyr i veien. Sikrede opplyste at han måtte foreta en unnamanøver, og at bilen som følge av dette kom ut av kjørebanelen og rullet rundt to-tre ganger ned i fjæresteinene. Sikrede kom til seg selv hengende i bilbeltet og tok seg selv ut av bilen. Sikrede var litt støl og i sjokk, men ellers ikke skadd. Bilens airbagger ble ikke utløst. Selskapet avslo erstatning under henvisning til at skadetilfellet var forsettlig fremkalt, og at det var utvist svik ved skadeoppgjøret. Selskapet avslo også erstatning overfor sikredes samboer som var deleier av bilen. Selskapet viste blant annet til at veien der utforkjøringen skulle ha skjedd var relativt rett og oversiktlig, og det ble antatt at sikrede ville hatt minst 300 meter med fri sikt før utkjøringsstedet, noe som gir en reaksjonstid på 13,5 sekunder ved en hastighet på 80 km/t. Selskapet viste til at det var påfallende at ikke bilens airbagger ble utløst, og at sikrede likevel var uskadd etter hendelsen. Selskapet viste dessuten til et vitne som hadde observert sikrede og hans samboer på skadestedet samme dag, hvor bilen sto parkert med fronten vendt mot sjøen, og at dette ikke var i samsvar med sikredes forklaring om at han var alene i bilen. For øvrig viste selskapet til at motoren var skjært, og at dette med all sannsynlighet ikke hadde oppstått som følge av en utforkjøring. Sikrede mente at utforkjøringen var reell, og at den hadde funnet sted slik han hadde forklart. Sikrede viste til at vitne hadde en slik tilknytning til ham at uttalelsen ikke kunne vektlegges. Videre viste sikrede til at motoren kunne ha skjært seg som følge av utforkjøringen, eller som følge av at bilbergeren forsøkte å starte motoren etter hendelsen. Sikrede anførte også at hans samboer var hjemme grunnet sykdom da utforkjøringen fant sted, og at selskapet ikke hadde anledning til å avslå erstatning overfor henne. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på motorvogn og spørsmålet om selskapet kan avvise ansvar og si opp forsikringsavtalen pga. forsettlig fremkallelse av forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9 og uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Saken reiser også spørsmål om sikredes samboer, som er medeier av bilen, kan identifiseres med sikrede, slik at heller ikke hun har krav på erstatning under motorvognforsikringen.

Fra vilkårenes pkt. 14.7 hitsettes:

Handlinger eller unnlatelse fra person som med sikredes samtykke er ansvarlig for forsikringsgjenstanden, får samme virkning for sikredes rettigheter etter forsikringen som om handlingene eller unnlatelsene var foretatt av sikrede selv.

Sikrede meldte den 30.8.17 om en utforkjøring til selskapet. I telefonsamtalen med selskapet opplyste sikrede at han måtte svinge unna et reinsdyr etter en tunell, og at han som følge av dette kom ut på grusen, og deretter ble alt mørkt. Sikrede opplyste selskapet om at bilen skal ha kjørt ut

av veien og rullet rundt to-tre ganger, men at han ikke hadde fått noen skader, utover at han var støl og i sjokk. I senere innsendt skademelding beskrives hendelsen på følgende måte:

Kom kjørende rundt en sving og der sto det noen reiner, prøvde unnamanøver og traff deretter løsgrus på veien og veiskulder. Kom til meg selv i vraket hengende i bilbeltet.

Fartsgrensen på stedet er oppgitt til å være 80 km/t, og det fremgår av skademeldingen at det er denne hastigheten sikrede holdt da situasjonen oppstod. I kollisjonsøyeblikket oppgis det at farten var på 40 km/t, det er imidlertid inntatt et spørsmålstegn bak.

Utforkjøringen skal ha skjedd på en relativt rett og oversiktlig vei, og det var ca. 300 meter med fri sikt før utkjøringsstedet. Det var tilnærmet fri sikt 450 meter før. Utreder har i sin rapport beregnet reaksjonstiden til å være ca. 20 sekunder ved en hastighet på 80 km/t og med en sikt på 450 meter, og ca. 13,5 sekunder ved 300 meters fri sikt. Det manglet autovern på den strekningen utforkjøringen skal ha skjedd. Det ikke var tegn til bremsespor, skrensespor eller sladdespor, med unntak av sporene etter bergingsbilen, i nærheten av skadestedet.

Av utreders samtalerapport fra samtale med sikrede den 25.9.17 fremgår det blant annet følgende:

(...) "jeg kom jo fra (kommune) da. Og så skulle jeg over til (NN), nabokommunen. Og så kommer jeg rundt svingen her, og så var det, hvor mange rein det vet jeg ikke, men det var rein her på veien. Så svinger jeg unna reinen, og så treffer jeg vel egentlig grusen på veiskuldra". Han forklarte videre at bilen hans skar ut over veikanten like ovenfor der hvor bilen ble liggende til slutt. Han mistet kontroll over bilen på et tidspunkt. Det var ikke sånn at han fikk sleng på den, men han mistet styringen. Han kjørte i grusen og så husker han ikke noe mer før han våknet og kom til seg selv. Da lå bilen på siden med førersiden ned mot fjærsteinene, mens han hang i setebeltet.

(...)

Forsikringstaker ble spurt om han var alene i bilen, og svarte ja. På spørsmål om han hadde på seg setebelte, svarte han ja. På spørsmål om airbagene i bilen ble utløst, svarte han nei. Han tror i alle fall ikke det.

(...)

Forsikringstaker har ikke hatt noen form for problemer med bilen etter at han kjøpte den og han har ikke hatt den på verksted. Bilen var strøken da han kjøpte den og det har ikke vært noe som helst galt med den etterpå.

Utreder stilte sikrede noen tilleggsspørsmål den 2.10.17, hvor det blant annet fremgår at sikrede var noe usikker på om vinduene hadde vært åpne under utforkjøringen. Sikrede husket heller ikke om han hadde fått merker etter sikkerhetsbeltet, eller om han slukket tenningen på bilen.

Sikrede kontaktet en kamerat umiddelbart etter hendelsen, som hentet sikrede på skadestedet. Sikredes kamerat kjørte en sølvfarget Multivan Ram. Kameraten har i samtale med utreder den 2.10.17 forklart blant annet følgende:

(...) Da forsikringstaker ringte og sa at han hadde vært ute for en ulykke, så kjørte han rett til skadestedet.

(Kameraten) traff på forsikringstaker på skadestedet. Det virket som han var ved sine fulle fem og (kameraten) kunne ikke se at forsikringstaker hadde noen skader. Det virket likevel som at han var litt i sjokk, så (kameraten) rådet ham til å oppsøke lege. De snakket litt i bilen om hva som hadde skjedd og forsikringstaker sa at han hadde truffet på noen rein og kjørt at veien.

De to kjørte hjem til forsikringstaker og forsikringstaker ble sluppet av. Deretter kjørte (kameraten) fra stedet.

Bilbergeren som hentet opp bilen etter hendelsen har i samtale med utreder den 18.9.17 og 26.9.17 blant annet forklart:

Han forklarte at han ved ankomst skadestedet reagerte på at utforkjøringen var "spesiell". Det var ingen spor etter bremsing på asfalten eller i grusen og det var heller ikke spor etter at bilen hadde slengt/sladdet. I

tillegg reagerte han på bilens plassering i fjæresteinene og det faktum at den hadde lite skader i fronten. Dersom bilen hadde kjørt i en viss hastighet ville den trolig hatt omfattende skader i fronten. I tillegg, da han kikket litt nærmere på bilen og så hvor omfattende skadene var, tenkte han umiddelbart at det ikke kunne ha sittet folk i bilen.

I følge (bilbergeren) hadde bilens motor skjært seg. Han forsøkte å starte bilen på skadestedet, men den startet ikke. Mens vi undersøkte bilen forsøkte han igjen å vri om nøkkelen, men uten at motoren startet. (...) (Bilbergeren) tilføyde at bilen kan kjøres med skjært motor, men da vil den ikke gå på alle sylindre. Det medfører at den bare "*humper av gårde*". (...)

I følge (bilbergeren) var det små skader på selve motoren, denne hadde "ikke fått seg noen trøkk". Disse skadene skal ikke kunne føre til at motoren skjærer seg. Forespurt svarte (bilbergeren) at batteriet på bilen fungerte utmerket, det var ikke tomt for strøm.

Utreder og bilbergeren undersøkte bilen den 26.9.17. Av rapporten fremgår det blant annet følgende:

Setebeltet på førersiden. Dette var i funksjon og hang stramt ned. Det var ingen snurr/sleng på selen. Ved en slik ulykke som forsikringstaker beskrev ville setebeltet trolig ha låst seg i den stillingen det hadde da bilen stoppet. Det ville da trolig vært betydelig sleng på selen.

Utreder var den 25.9.17 i kontakt med en Dodgeforhandler, som uttalte at bilens motorstyreenhet kunne avleses, og at en slik avlesning kunne vise feilkoder på bilens systemer, men at det er usikkert om feilkodene kunne vises med tidspunkt. Videre ble det uttalt at en slik avlesning ikke ville kunne vise om bilens motor er skjært, men den kunne muligens vise manglende oljetrykk og liknende. (Bilforhandler) forklarte at et vanlig verksted kunne foreta en universaldiagnostisering av bilen, noe som ikke vil ha det samme detaljnivået som en fulldiagnostisering, men som trolig vil kunne vise om det er registrert dårlig oljetrykk på bilen osv. Det ble også forklart at dersom motoren er skjært, vil det trolig også være metallpartikler i oljen, noe som kan undersøkes på et vanlig verksted.

Videre har (bilforhandler) forklart følgende:

(Bilforhandler) ble spurt om en utforkjøring der bilen rullet rundt flere ganger, men der fronten hadde relativt små skader, vil kunne medføre skjæring av motoren. Han svarte at det ikke var noen grunn til at motoren skulle slutte å fungere på grunn av noen rundkast. Det skal være et kraftig sammenstøt med større skader på motoren for at denne skal slutte å fungere.

I følge (bilforhandler) må tenninga i bilen være på for at bilens airbager skal utløses. Ved et slikt sammenstøt er det naturlig at airbagene løses ut. Han kan ikke garantere for dette, men opplever det som merkelig at ikke airbagene ble utløst i dette tilfellet.

Selskapets utreder var den 27.9.17 i kontakt med et vitne som forklarte at hun onsdag den 31.8.17 kjørte fra hytten sin:

Hun er usikker på tidspunkt, men det var i det minste før middag. På Riksvei 891, da hun nærmet seg den eneste tunellen på strekningen, så hun at det stod en bil på tvers av veien med fronten mot sjøen. Hun hadde sett bilen før og så at det var en grå Dodge. Bilen stod stille og både forsikringstaker og kjæresten var på stedet. De stod begge på utsiden av bilen.

(Vitne) ble bedt om å forklare nøyaktig hvor bilen stod. Hun forklarte da at den stod noen hundre meter sør for tunellen på Kongsfjordsiden. Hun husker at det ikke var autovern på det strekket av veien hvor bilen stod.

Hun forklarte videre at bilen stod med fronten mot sjøen og at det var akkurat plass bak bilen slik at andre biler kunne passere. Hun kjørte bak en annen bil og denne stoppet så vidt og vedkommende i bilen snakket litt med forsikringstaker før han kjørte videre.

Deretter kjørte hun selv opp bak forsikringstakers bil. Hun stoppet og spurte forsikringstaker om hva som hadde skjedd. Forsikringstaker svarte at han hadde forsøkt å snu bilen og at han da hadde gått tom for strøm. Hun spurte om de trengte hjelp, hvorpå forsikringstaker sa at han skulle få hjelp fra noen i (kommune).

Derfor spurte hun ikke noe mer. Hun passerte bak forsikringstakers bil og kjørte mot (kommune). Forsikringstakers bil ble stående på samme plass, på tvers av veien med fronten mot sjøen.

Samme kveld var (vitne) på besøk hos noen venner i (kommune). De fortalte henne at forsikringstaker hadde kjørt av veien. Hun syntes dette var veldig snodig, for hun hadde registrert at han hadde nok av plass til å snu der hvor han stod. Slik hun så det kunne han bare vri på rattet for å snu bilen.

I oppfølgende samtale med utreder den 30.10.17 forklarte vitnet at:

(Vitne) forklarte også at hun ikke kunne tenke seg andre hendelser som hun kunne ha sammenblandet med ovennevnte observasjon.

Når det gjelder tidspunkt og dato for observasjon, så forklarte (vitne) at hun tilbringer det meste av sommeren på hytta. Da går hun ikke etter klokke og kalender. Derfor husker hun ikke nå hvilken dato det var.

Selskapet besluttet den 31.11.17 å avslå utbetaling av erstatning, si opp den løpende forsikringsavtalen, samt nekte fremtidige kundeforhold, under henvisning til at forsikringstilfellet var forsettlig fremkalt, og at det bevisst ble gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger under skadeoppgjøret for å få en uberettiget erstatningsutbetaling, jf. fal. § 4-9 første ledd og § 8-1 fjerde og femte ledd. Selskapet viste i hovedsak til at utforkjøringen ikke kunne ha skjedd på den måten som var blitt forklart, og at det fremsto som mer sannsynlig at bilen bevisst ble dyttet/kjørt ned i fjæresteinene. Et vitne hadde observert sikrede og hans samboer på skadestedet mens bilen sto med fronten vendt mot fjorden, og dette var i direkte motstrid med sikredes tidligere forklaringer om at han var alene i bilen. Det var god sikt på veistrekningen utforkjøringen skulle ha skjedd, og det var ikke sannsynlig at det hadde vært reinsdyr i veien. Videre viste selskapet til at bilens airbagger ikke ble utløst under sammenstøtet, og at sikrede likevel ikke ble skadet, og at dette, i sammenheng med skadene på bilen og manglende bremsespor på stedet, talte for at det var gitt uriktige opplysninger om hvordan utforkjøringen hadde skjedd.

Selskapet viste for øvrig til at det var gitt uriktige opplysninger om bilens tilstand før hendelsen. Det forelå sterk sannsynlighetsovervekt for at motoren hadde skåret seg forut for hendelsen, og sikrede hadde ikke opplyst om dette.

Selskapet avslo også erstatning ovenfor sikredes samboer da det anså det som overveiende sannsynlig at sikredes samboer var med på å arrangere utforkjøringen. Selskapet viste til vitneobservasjonen som knyttet henne til skadestedet før utforkjøringen hadde funnet sted. Uansett var det adgang til identifikasjon etter fal. § 4-11 andre ledd bokstav a), samt forsikringens vilkår.

Sikredes samboer påklaget avslaget og viste til at hun ikke hadde vært på skadestedet i forkant eller på skadetidspunktet. Erstatningen kunne derfor ikke avslås overfor henne som medeier av bilen. Videre viste hun til at hun var syk hjemme da hun fikk høre om ulykken, noe hun mener korrespondansen med legekontoret viser, og at hun ble hentet hjemme av sikredes kamerat etter at ulykken hadde inntruffet.

Selskapet opprettholdt sitt standpunkt etter en ny vurdering av saken.

Selskapets utreder tok den 26.2.18 ny kontakt med sikredes kamerat. Av rapporten fremgår det blant annet følgende:

(Kameraten) forklarte videre at notatskriver kunne stille spørsmål, men han ønsket ikke å forklare seg fritt om hendelsesforløpet.

Han ble derfor gjort kjent med at han tidligere har forklart at han holdt på med å lesse på en båt da forsikringstaker ringte, og at han kjørte rett til skadestedet da han fikk vite om ulykken. Til dette svarte (kameraten) at han holdt på med en båt i (kommune) og at han kjørte innom og hentet forsikringstakers kjæreste (**NN**) før han kjørte til skadestedet. På spørsmål om hvorfor han ikke nevnte dette under samtalen

den 2.10.17, svarte (kameraten) at notatskriver aldri spurte om dette. Han forklarte videre at (kommunen) er en liten by, så han brukte "*kun ett sekund*" på å kjøre innom og hente henne. Det var ikke noe stort tap av tid.

Utredet var også i ny kontakt med (vitne) den 26.2.18. Av rapporten fremgår det blant annet følgende:

(Vitne) ble bedt om å forklare seg om hvem hun observerte på skadestedet. Hun forklarte da at det kun var forsikringstaker og (samboer) som var der. Hun så ingen andre, men det kjørte en bil foran henne frem til skadestedet. Hun vet ikke hvem som satt i denne bilen og husker ikke hva slags bil det var.

På spørsmål om hun var helt sikker på at det var forsikringstaker hun snakket med på skadestedet, svarte (vitne): "ja, hvis ikke hadde jeg jo ikke sagt det". Forsikringstaker bor ikke så langt unna henne og hun kjenner til både han og foreldrene hans.

(...)

Forespurt svarte (vitne) at hun ikke tror det satt noen i den aktuelle bilen, men dette kan hun ikke si med 100 % sikkerhet.

(Vitne) ble bedt om å beskrive sitt kjennskap til vitnet (...) (**kameraten**). Hun svarte at hun vet godt hvem han er og hun kjenner foreldrene hans. Hun sa videre: "hvorfor spør du om det, han var jo ikke der".

Den aktuelle bilen er kondemnert, men bilens motor ble tatt ut og tatt vare på. Sikrede har for øvrig anmeldt bilbergeren for å ha berøvet bilens deler før bilen ble levert til kondemnasjon.

Sikrede krever dekning for bilen under motorvognforsikringen og har anført at utforkjøringen er reell. Han var den eneste som var tilstede da hendelsen inntraff, og at han derfor er den eneste som med sikkerhet vet hva som skjedde. Selskapets vitner har en slik tilknytning til ham at deres uttalelser ikke kan vektlegges. Det ferdes reinsdyr i området rundt skadestedet, og dette er bevist blant annet ved billedokumentasjon.

Sikrede avviser at motoren hadde skåret seg før hendelsen, men antar at den kan ha skåret seg da bilbergeren forsøkte å starte motoren. Verkstedet har uttalt at det kan ha lekket olje ut i forbindelse med at bilen rullet ned skråningen, og at man alltid må foreta en oljesjekk av motoren før start etter en slik hendelse. Sikrede viste for øvrig til at han og samboeren i henhold til kjøpsloven ville hatt reklamasjonsrett overfor selger av bilen dersom motoren hadde havarert, og dette således taler for at de ikke ville ha vært avhengig av en forsikringsutbetaling for å få dekket en eventuell skade.

Sikrede avviser at selskapet kan avslå erstatningen ovenfor hans samboer som er deleier av bilen. Samboeren var hjemme på grunn av sykdom da utforkjøringen skjedde. Dette er dokumentert gjennom korrespondansen med legekontoret.

Sikrede anfører at det kan ha vært bilbergerens plan helt fra starten å informere selskapets utreder om at motoren var skåret, selv om den ikke var det, for at han og samboeren skulle bli beskyldt for forsikringssvindel, og at bilbergeren således skulle få anledning til å overta bilens deler og videreselge disse.

Selskapet avviser ansvar og anfører at forsikringstilfellet er forsettlig fremkalt i sviks hensikt, jf. fal. § 4-9. Selskapet kan derfor heller ikke pålegges delvis ansvar. Videre har sikrede gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret som sikrede forstod, eller måtte forstå, kunne føre til at han fikk utbetalt en erstatning han ikke hadde krav på, og har derfor også mistet sitt erstatningskrav mot selskapet etter fal. § 8-1 fjerde ledd. Vitneobservasjoner av sikrede og hans samboer på skadestedet i tidsrommet før skaden inntraff er i direkte motstrid med hans egne forklaringer om at han var alene i bilen da utforkjøringen skjedde, og han hadde ikke gjort noe spesielt tidligere på dagen. Selskapet avviser at dette vitnet har noen tilknytning til sikrede.

Selskapet anfører at det var god sikt i området hvor skaden inntraff, ingen tegn til bremsespor i veien, og at dette i kombinasjon med vitneuttalelser taler for at det ikke har skjedd en utforkjøring som følge av reinsdyr i veien. Selskapet mener det er påfallende at bilens airbagger ikke ble utløst, og at sikrede likevel ikke ble skadet. Det er derfor overveiende sannsynlig at utforkjøringen ikke skjedde slik sikrede har forklart, men at bilen i stedet ble dyttet eller med vilje kjørt ned i fjæresteinene.

Selskapet anfører at motoren var skåret, og at det foreligger sterk sannsynlighetsovervekt for at dette skjedde før bilen havnet i fjæresteinene, og at sikrede således var klar over dette. Bilen ble ikke påført skader i forbindelse med utforkjøringen som er forenlig med skåret motor. Selskapet har videre forklart at bilbergeren var berettiget til å beholde bilens motor, dersom sikrede samtykket til at bilen skulle sendes til vraking, og ikke ønsket å betale for utgifter til lagring og transport.

Selskapet har for øvrig anført at saken beror på en konkret bevisvurdering bestående av tekniske vurderinger og vitneforklaringer, og at saken derfor ikke egner seg for skriftlig saksbehandling.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på bil.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda punkt 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under punkt 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevissspørsmål", jf. også FinKN-2017-408 og FinKN-2018-213. Både spørsmålet om utforkjøringen fant sted slik sikrede har forklart og om bilens motor var skåret før utforkjøringen fant sted bør belyses med muntlige forklaringer under en hovedforhandling, eventuelt også med åstedsbefaring og med sakkyndige vitner.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Hanne Kvalshaug (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).